

Telafi Mantığının Ötesine Geçmek

IYRP Küresel İttifakı Pastoralizm ve Karbon Piyasaları Çalışma Grubu politika notu

Karbon telafisi, iklim eylemini düşünmenin temelden yanlış bir yoludur — pastoralizm bunun nedenini açıkça ortaya koymaktadır.

Arka plan

Son on yılda mera alanları ve otlaklar karbon piyasalarının önemli bir sınırı hâline gelmiştir. Gönüllü karbon piyasaları pastoral alanlara hızla yayılırken, gelecekteki karbon gelirlerine ilişkin beklentiler arazi kullanım politikalarını, mali planlamayı, ulusal iklim stratejilerini ve kalkınma söylemlerini şimdiden şekillendirmektedir.

Bu notta pastoralizm, mera ekosistemleri içindeki yabani otoburların ekolojik işlevleri üzerine inşa edilmiş hayvancılık sistemlerini ifade eder. Bu sistemler hareketlilik, esneklik ve kolektif yönetim sayesinde gelişmiş; mera alanlarındaki değişkenliği üretken bir şekilde kullanırken, onun beraberinde getirdiği riskleri yönetme konusunda uzmanlaşmıştır.

Günümüzde pastoral sistemlerin çoğu, onları değiştirmeyi ya da kontrol etmeyi amaçlayan onlarca yıllık müdahalelerin izlerini taşımaktadır. Bu müdahaleler hareketliliğin kısıtlanmasını ve toprak, su ve emek gibi temel kaynakların metalaştırılması yoluyla sosyal ve ekolojik ilişkilerin piyasa mantığına tabi kılınmasını içermektedir.

Buna rağmen, bu sistemler kendi iç mantıkları doğrultusunda işlemelerine izin verildiği ölçüde, agroekolojik değerleri geniş ölçüde kabul görmektedir. Pastoral sistemler, mera alanlarını dinamik ekosistemler olarak sürdürürken aynı zamanda gıda, biyolojik çeşitlilik ve geçim kaynakları sağlar.

Bununla birlikte, pastoral bölgelerdeki iklim finansmanı nadiren bu değere dayanmaktadır. Karbon programları genellikle telafi mantığına dayanır: fosil yakıtların yakılmasından kaynaklanan yeni emisyonların, başka yerlerde karbon tutulması ya da emisyonların önlenmesi yoluyla dengelenebileceği fikrine.

Bu programlar pastoralistleri kapsadığında, onları çoğu zaman dışarıdan tasarlanmış modellerin uygulayıcıları hâline getirir; bu modeller pastoralistlerin bilgisini geri plana iter, arazi kullanım önceliklerini yeniden şekillendirir ve toprak ile geçim kaynakları üzerinde yeni kontrol biçimleri dayatır.

Fosil yakıt emisyonlarını telafi edilebilir olarak görmek, onları Dünya sistemi bağlamından koparmayı gerektirir. Bu soyutlama, iklim değişikliğini fosil yakıt çıkarımı ve yakımı meselesi olmaktan çıkarıp bir muhasebe sorununa dönüştürür.

Bu politika notu, telafi mantığına dayanan karbon dengelemesinin güvenilir bir iklim eylemi sağlayamayacağını savunmaktadır. Arazi temelli azaltım ya da karbon gideriminin ısınmayı sınırlamaya katkıda bulunabileceği inkâr edilmemektedir. Ancak bu azaltımın, fosil yakıt çıkarımı ve kullanımının sürdürülmesiyle değiştirilebilir olduğu yönündeki telafi mantığına itiraz edilmektedir.

Temel sorun

1. Yanlış bir eşdeğerlik

Telafi mantığı, fosil karbon ile biyojenik karbonu eşdeğer kabul etmeye dayanır. Oysa bunlar kökenleri, zaman dinamikleri, ekolojik bağlamları ve Dünya sistemi içindeki rolleri bakımından temelden farklıdır.

Basitçe ifade etmek gerekirse, biyojenik karbon canlı sistemler içinde dolaşır; bitki örtüsü, toprak, hayvanlar ve atmosfer arasında yıllar ya da on yıllar boyunca hareket eder. Fosil karbon ise milyonlarca yıl boyunca yeraltında birikmiş ve depolanmış olup, yalnızca çıkarım ve yakma yoluyla atmosfere salınır.

Biyojenik karbon çağdaş biyosfer döngüsünün bir parçasıdır; fosil karbon ise bu döngüye jeolojik depolardan yapılan bir ektir. Bu iki karbon bağlamını eşitlemek, dolaşım hâlindeki biyolojik döngü ile tek yönlü jeolojik yer değiştirme arasındaki kritik farkı ortadan kaldırır. Telifinin teknik olarak tutarlı görünmesini sağlayan tam da bu çöküştür.

Ancak fosil karbonu bağlamından koparıp soyut ve birbirinin yerine geçebilir bir “karbon” birimi olarak yeniden tanımladığımızda, neden tehdit oluşturduğunu gözden geçiririz: sorun karbonun kendisi değil, karbon döngüleri, Dünya sistemi ve bunların etrafında kurulmuş toplumsal dünyalar arasındaki bozulmuş ilişkidir.

$$\begin{array}{l} \text{yeni fosil yakıt emisyonları} \quad + \\ \text{arazi temelli karbon tutulumu} \quad = \\ \hline \text{sıfır emisyon} \end{array} \quad \times \quad \text{yanlış eşdeğerlik} \\ \text{(kategori hatası)}$$

2. Fosil yakıtların yayılmasını kolaylaştırmak

Telafi mantığı, iklim değişikliğinin nasıl anlaşıldığını ve ele alındığını çarpıtır. Fosil emisyonları ile biyojenik giderimleri aynı muhasebe çerçevesinde birbirinin yerine geçebilir kalemler olarak sunar.

Süregelen emisyonları teknik olarak telafi edilebilir göstermek, fosil yakıtların çıkarılması ve yakılmasını sona erdirmeye zorunluluğunu zayıflatır. Böylece fosil yakıt kullanımının sürdürülmesi iklim eylemi olarak yeniden çerçevelendirilir.

3. İklim değişikliğine ilişkin sorumluluğun yeniden dağıtılması

Karbon döngüleri arasındaki sistemsel farklar analizden çıkarıldığında, pirinç üretimi veya hayvancılık gibi biyojenik süreçler de fosil yakıt çıkarımı ve kullanımıyla aynı şekilde iklim değişikliğinden sorumlu tutulabilir.

Bu durum pastoralizm açısından özellikle zarar vericidir. Geniş ölçekli pastoral sistemlerde, selüloz açısından zengin diyetler nedeniyle enterik metan emisyonları daha yüksektir; yoğun sistemlerde ise tahıl ve konsantre yem temelli beslenme nedeniyle genellikle daha düşüktür.

Biyojenik emisyonlar ekolojik bağlamlarından koparıldığında ve fosil emisyonlarla eşdeğer sayıldığında, geniş ölçekli pastoral sistemler iklim açısından daha verimsiz görünür. Bu da pastoralizmi çevresel açıdan sorunlu olarak gösteren eski anlatıları güçlendirirken, yoğunlaştırmayı bir iklim eylemi biçimi olarak yeniden sunar.

4. Azaltımı bir toprak yarışına dönüştürmek

Telafi mantığı aynı zamanda iklim değişikliğini fosil yakıt çıkarımı ve kullanımına ilişkin bir sorun olmaktan çıkarıp bölgesel yönetim meselesine dönüştürür.

Telafi muhasebesi içinde, araziye dayalı canlı sistemler en erişilebilir uyarılma alanları gibi görünür. Toprak, desteklediği yaşam biçimleri için değil, karbon hesaplarında neyi temsil edebileceği için değer kazanır.

Fosil emisyonların başka yerlerde “dengelenebileceği” varsayımı, arazi temelli canlı sistemlerin en düşük maliyetle seferber edilebileceği koşulların aranmasına yol açar. Hukuki, siyasi ve ekonomik eşitsizliklerle şekillenmiş bölgeler bu nedenle tercih edilen hedefler hâline gelir.

Pastoral ve yerli halkların toprakları — ormanlar, meralar ve sulak alanlar — telafi mekanizmalarının işleyişinde merkezi bir rol oynar.

5. Canlı sistemleri karbon mülkiyetine dönüştürmek

Karbon kredilerini güvenilir ve alınıp satılabilir kılmak için, toprağın denetlenebilir bir varlığa dönüştürülmesi ve ona bağımlı toplulukların bu varlık çerçevesinde yeniden düzenlenmesi gerekir.

Bu da sınırların çizilmesini, başlangıç değerlerinin sabitlenmesini, bağlayıcı sorumlulukların tanımlanmasını ve arazi kullanım uygulamalarının standartlaştırılmasını gerektirir. Böylece geleneksel pastoral kalkınma yaklaşımları yeni bir iklim gerekçesi altında yeniden devreye sokulur.

Telafi, karmaşık toplumsal ilişkileri mali değer olarak dolaşıma girebilecek basitleştirilmiş ve uygulanabilir iddialara dönüştürmeye dayandığı için; hareketlilik, ortak kullanım, mevsimsel kullanım ve müzakereye dayalı erişim gibi esneklik biçimlerine yapısal olarak düşmandır.

6. Mera bozulması anlatılarını ödüllendirmek

Karbon telafisi, ek ilavelik gösterimine dayanır: karbon kazanımlarının proje olmaksızın gerçekleşmeyeceğinin kanıtlanması gerekir.

Bu durum bozulmuş arazileri kredi üretimi için özellikle değerli hâle getirir. Ancak meralarda bozulmayı değerlendirmek son derece zordur. Değerlendirmeler ölçeğe ve amaca bağlıdır; sabit yönetim ölçütlerine ve değişken pastoral peyzajlara tam uymayan uzman sınıflandırmalarına dayanır.

Başlangıç tanımları ve sınıflandırmalar, üretilebilecek kredi hacmini doğrudan etkiler. Sonuç olarak bozulmuş mera spekülaf bir varlığa dönüşür: başlangıçta ne kadar fazla alan bozulmuş sayılırsa, gelecekte modellenebilecek karbon kazanımları da o kadar büyük olur.

Bu şekilde telafi, çevresel bozulmayı pastoralizme yükleyen anlatılara kurumsal ve mali ağırlık kazandırır.

Perspektifi değiştirmek

1. Karbonu yeniden Dünya sistemi bağlamına yerleştirmek

İklim değişikliği soyut anlamda karbonun değil, bağlamın ve ilişkilerin sorunudur. Sorun, fosil karbonun jeolojik depolardan çıkarılıp biyosferin güncel döngülerine aktarılmasıdır.

Dünya sistemi içindeki bu istikrarsızlaştırıcı aktarım, karbonun atmosferde birikmesini bozucu hâle getirir. Karbonun ilişkisel bir anlayış çerçevesinde yeniden düşünülmesi, iklim değişikliğini ve azaltımını analiz etmek için gereklidir ve tutarlı bir iklim politikasının ön koşuludur.

2. Biyojenik sistemler yanlış biçimde iklim değişikliğinden sorumlu tutulmaktadır

İklim istikrarsızlığı, jeolojik kökenli karbonun birikimli biçimde atmosfere eklenmesinden kaynaklanır. Pastoral hayvancılıktan kaynaklanan metan kısa karbon döngüleri içinde dolaşır ve atmosfere jeolojik kökenli yeni bir ek oluşturmaz.

Pastoralizmin iklim değişikliğindeki rolüne ilişkin iddialar, biyojenik ve fosil emisyonlar arasındaki analitik ayrımın ortadan kaldırılmasına dayanır. Bu soyutlama altında, biyojenik sistemlerin nasıl net emisyon kaynağı hâline gelebildiği — çoğu zaman fosil yakıt temelli dönüşümler ve kötü tasarlanmış kalkınma müdahaleleri nedeniyle — görünmez olur.

Bu da dikkati hızlanan fosil yakıt çıkarımı ve kullanımından uzaklaştıran çarpık bir politika gündemi yaratır.

3. İklim azaltımı yanlış yerde aranıyor

İklim değişikliğinin yapısal nedeni fosil yakıtların çıkarılması ve yakılmasıdır; arazi kullanımına dayalı karbon döngülerinin olağan yönetimi değildir.

Arazi kullanımındaki değişiklikler, fosil yakıt temelli üretim ve tüketim sistemlerine gömülü olduklarında iklim değişikliğinin önemli bir itici gücü hâline gelir. Bunun en görünür örneklerinden biri, endüstriyel tarımın, madencilik, altyapı yatırımlarının ve diğer fosil yakıt yoğun ekonomik faaliyetlerin yayılmasıyla bağlantılı olan büyük ölçekli ormansızlaşmadır.

Araziyi azaltımın temel alanı olarak görmek, yapısal nedenlerle bunların sonuçlarını birbirine karıştırır ve dikkati emisyonların üretildiği enerji sistemlerinden uzaklaştırır.

Karbon muhasebesi çerçevesinde arazi, fosil yakıt kullanımını dengelemek için kullanılabilir bir yüzey olarak görünür. Ancak bu yaklaşım, araziye dayalı sistemlerin zaten yerine getirdiği ekolojik ve toplumsal işlevleri göz ardı eder ve onları yalnızca emisyon telafisi sağlayan mekanizmalara indirger.

4. İklim sorumluluğu ve risk aşağıya doğru aktarılıyor

İklim azaltımı baskısı, ekonomik ve siyasi gücün merkezlerinden, bu yükü reddetme gücü daha az olan aktörlere doğru aktarılır.

Bu süreçte sorumluluk her aşamada yeniden dağıtılırken, fosil yakıt çıkarımı ve kullanımı büyük ölçüde sorgulanmadan devam eder. Karbon kredisi satın alanlar uzun vadeli iklim sonuçları için sorumluluk üstlenmeden iklim eylemi iddiasında bulunabilir.

Karbon yangın, kuraklık, zararlılar, iklim değişikliği veya siyasi istikrarsızlık nedeniyle kaybedildiğinde, bu durum yerel başarısızlık olarak görülebilir ve kötü yönetim ya da kurallara uyulmamasıyla açıklanabilir.

5. Pastoralizm yalnızca bir azaltım aracına indirgeniyor

Telafi mantığı, pastoralizmi bir azaltım aracı olarak yeniden tanımlar. Topluluklar dışsal kirlenmeler adına karbon yönetimi için uzun vadeli yükümlülüklerle girer ve geçim kaynakları azaltım hizmeti sunan sistemler olarak yeniden şekillendirilir.

Pastoralistler, kendi başlarına hak sahibi siyasi aktörler olarak değil, dışarıdan tanımlanmış çerçeveler içinde uygulayıcılar olarak konumlandırılır.

Bu durum, pastoralizmin kendi mantığı içindeki değerini gölgede bırakır. Pastoral sistemler yalnızca karbon depolama potansiyelleri açısından değil; hareketlilik, risk yönetimi, biyolojik çeşitlilik, kuraklığa dayanıklılık ve karmaşık sosyal-ekolojik ilişkiler üretme kapasiteleri açısından da önemlidir.

Pastoralizmi yalnızca azaltım hizmeti sağlayan bir araç olarak görmek, bu sistemlerin tarihsel, toplumsal ve politik boyutlarını silikleştirir ve onları dışarıdan belirlenmiş hedeflere bağımlı hâle getirir.

6. Güvencelerin ötesinde

Karbon piyasalarına ilişkin tartışmalar çoğu zaman onay eksikliği, şeffaflık yetersizliği, zayıf hesap verebilirlik ve adaletsiz fayda paylaşımı gibi sorunları gidermek için güvencelerin güçlendirilmesine odaklanır.

Ancak en iyi tasarlanmış ve en sıkı biçimde uygulanan güvenceler bile telafi mantığının temelini değiştirmez.

Daha güçlü danışma süreçleri, daha iyi izleme mekanizmaları ya da daha kapsayıcı fayda paylaşımı modelleri, fosil emisyonlarla biyojenik süreçler arasındaki yanlış eşdeğerliği ortadan kaldırmaz.

Aynı şekilde, pastoral toplulukların karar alma süreçlerine daha fazla dâhil edilmesi de, onların fosil yakıt kullanımının sürdürülmesine yönelik telafi mekanizmalarına bağlanması gerçeğini değiştirmez.

Bu nedenle sorun yalnızca karbon piyasalarının kötü tasarımı değildir; daha derindeki sorun, bunların dayandığı telafi mantığının kendisidir.

7. İklim finansmanının telafinin yerine geçecek başka bir araca ihtiyacı yoktur

İklim finansmanının etkili olması için performans dayalı teşviklere ya da nicel azaltım sonuçlarına dayanması gerekmez.

Karbon telafisinin herhangi bir “eşdeğer” alternatifi, iklim finansmanını aynı telafi mantığı içinde tutacaktır.

Arazi temelli azaltım ya da karbon giderimi, fosil yakıt çıkarımı ve kullanımının sürdürülmesini dengelemenin bir yolu olarak değil, kendi başına değerli bir destek alanı olarak görülmelidir.

Mera alanlarına yönelik iklim finansmanı, pastoral sistemlerin zaten yerine getirdiği ekolojik işlevleri, geçim kaynaklarını ve yönetim yapılarını desteklemeye odaklanmalıdır.

Bu, finansmanın karbon kredileri, nicel azaltım göstergeleri ya da performans temelli sözleşmeler yoluyla yönlendirilmesi gerektiği anlamına gelmez. Bunun yerine, uzun vadeli kamusal yatırımlar ve yeniden dağıtıcı destekler aracılığıyla pastoral toplulukların kendi öncelikleri doğrultusunda güçlendirilmesi anlamına gelir.

İklim finansmanını yalnızca ölçülebilir karbon sonuçlarına bağlamak, başka değerli toplumsal ve ekolojik işlevlerin görünmez hâle gelmesine yol açar.

Pastoral sistemlerin hareketlilik, esneklik, risk yönetimi, biyolojik çeşitlilik ve kuraklığa dayanıklılık gibi katkıları; yalnızca karbon birimleri ya da azaltım göstergeleri üzerinden değerlendirilemeyecek kadar önemlidir.

Bu nedenle, telafi mantığını sürdürmeden de iklim finansmanı mümkündür. Gerekli olan şey, finansmanı fosil yakıt emisyonlarının muhasebeleştirilmesinden ayırmak ve onu doğrudan

pastoral sistemlerin yaşatılmasına, güçlendirilmesine ve kendi mantıkları içinde gelişmesine yönlendirmektir.

Eylem çağrıları

Bu çağrılar, iklim değişikliğinin nedenlerini ele alabilecek bir iklim finansmanına acilen ihtiyaç duyulduğunu kabul etmektedir. Bu politika notu, sorumluluğu telafi mekanizmaları yoluyla başkalarına aktarmak yerine, bu nedenlerle doğrudan yüzleşen iklim eylemlerini desteklemektedir.

Bu metin, pastoral sistemlerin — kendi iç mantıkları doğrultusunda işlemelerine izin verildiğinde — böyle bir yaklaşım için güçlü bir başlangıç noktası sunduğunu savunmaktadır. Pastoral sistemler karbon telafisi sağlayıcıları olarak değil, iklim değişikliğiyle adil ve dayanıklı biçimlerde yaşamının temelleri olarak görülmelidir.

Meralarda adaleti, bütünlüğü ve gerçek iklim eylemini korumak için hükümetler, finans kuruluşları ve proje geliştiricileri şunları yapmalıdır:

1. Meraları fosil yakıt kullanımının telafisi olarak görmekten vazgeçin

Hükümetler ve finans kuruluşları, fosil yakıt emisyonlarını telafi etmek amacıyla kullanılan mera temelli karbon kredilerini onaylamayı ve teşvik etmeyi bırakmalıdır.

Sorunun özü yapısaldir: telafi, fosil emisyonlar ile biyojenik süreçler arasında yanlış bir eşdeğerliğe dayanır ve bu nedenle güvenilir iklim eylemi sağlayamaz.

Telafi aynı zamanda iklim değişikliğine ilişkin nedensel sorumluluk ayrımlarını bulanıklaştırır ve azaltım sorumluluğunu sistematik biçimde arazi temelli sistemlere aktarır. Meralara yönelik iklim finansmanı hayati önem taşımaktadır; ancak bunun güvenilirliği ve meşruiyeti, fosil yakıt kullanımının sürdürülmesine yönelik bir telafi mekanizması olarak yapılandırılmamasına bağlıdır.

2. İklim finansmanını kamusal ve yeniden dağıtıcı desteklere yönlendirin

Mevcut iklim finansmanı yapısı, kaynakları karbon muhasebesi altyapılarına ve performansa dayalı mekanizmalara yönlendirmektedir. Bu yapı, iklim yönetimi içinde telafiyi kurumsallaştırmakta ve fosil yakıtlara bağımlılığı büyük ölçüde koruyan telafi mantıklarını yerleştirmektedir.

Bu durum iklim finansmanını iklim değişikliğinin yapısal nedenleriyle uyumsuz hâle getirmektedir. Bunun yerine iklim finansmanı, telafi mantıklarından uzaklaştırılarak pastoralistlerin geçim kaynaklarını ve kurumlarını kendi öncelikleri doğrultusunda güçlendirecek kamusal yatırımlara yönlendirilmelidir.

Bu, pastoralizmi işleyen bir geçim sistemi olarak desteklemek anlamına gelir: yönetim, hareketlilik, çatışma yönetimi ve hareketlilikle uyumlu hizmetlere yönelik uzun vadeli yatırımlar yoluyla.

Yeniden yönlendirilen kamusal yatırımlar, pastoral kurumlar ve kolektif yönetim düzenlemeleri için erişilebilir olmalı; pastoralistlerin politika süreçlerine katılımını, savunuculuğunu ve kurumsal güçlenmesini desteklemelidir. Buna pastoralist kadınların ve gençlerin rolleri ile otoriteleri de dâhildir.

Bu tür yatırımlar, pastoral sistemlerin mera peyzajlarında zaten yerine getirdiği ekolojik işlevleri sürdürür ve kendi mantıkları doğrultusunda işlemelerine izin verildiğinde yerine getirebilecekleri

tüm işlevleri mümkün kılar — onları azaltım muhasebesine ya da telafi çerçevelerine dâhil etmeden.

Pastoralizmi bu koşullarda destekleme çağrıları uzun yıllardır yapılmaktadır ve hâlâ etkili bir kamusal yanıt beklemektedir.

3. Güç eşitsizliklerini pekiştiren siyasi, hukuki ve mekânsal engelleri kaldırın

Pastoralizmi karbon piyasalarına uyacak şekilde yeniden biçimlendirmek yerine, hükümetler pastoral sistemleri sınırlayan siyasi ve ekonomik eşitsizliklerle ilgilenmelidir. Bunlar arasında hareketliliğin kısıtlanması, parçalanmış topraklar, eşitsiz pazarlık gücü ve zayıflamış pastoral kurumlar yer almaktadır.

Bunlar projeler aracılığıyla yönetilecek teknik sorunlar değil, iklim finansmanının çoğu zaman ya göz ardı ettiği ya da güçlendirdiği yapısal koşullardır.

Pastoralizme yönelik her türlü kamusal destek, pastoral kurumlar ve kolektif yönetim düzenlemeleri aracılığıyla sağlanmalı; pastoralistler yalnızca kurallara uyan uygulayıcılar olarak değil, siyasi aktörler olarak tanınmalıdır.

Siyasi ve ekonomik eşitsizliklerin çok derin olduğu bağlamlarda, hakların resmî olarak tanınması bile topraklar ve kaynaklar üzerinde geri döndürülemez dış talepleri mümkün kılarak yasal mülksüzleştirmeyi kolaylaştırabilir.

4. İklim eylemini karbon muhasebesinden ayırın

Hükümetler ve bağışçılar, karbon göstergelerini iklim eyleminin yerine geçen bir ölçüt olarak kullanmayı bırakmalıdır.

Mera–pastoralizm sistemlerini kendi mantıkları içinde, onları destekleyen kurumlarla birlikte sürdürmek ve güçlendirmek başlı başına değerli bir iklim stratejisidir; bunun fosil yakıt kullanımının sürdürülmesine yönelik bir telafi biçimi olarak gerekçelendirilmesine ihtiyaç yoktur.

Arazi temelli destek ile emisyon azaltımı sorumluluğu arasında ilkesel bir ayırım yapılması, iklim politikasında bütünlük ve tutarlılığı yeniden sağlamak için gereklidir.

Bu ayırım karbon muhasebesinin ötesine de uygulanmalıdır; böylece iklim eylemi biyolojik çeşitlilik birimleri, su birimleri ya da diğer nicelleştirilmiş çevresel telafi biçimleri gibi ikame ölçütler üzerinden yeniden ele geçirilemez.

5. İklim sorumluluğunun aşağı doğru aktarılmasını durdurun

İklim sorumluluğunun aşağıya doğru aktarılması, zincirin her aşamasının bu sorumluluğu bir sonrakine devretmesine dayanır. Bu aşağı yönlü sarmalı kırmak, iklim eyleminin tanımlandığı, aracılık edildiği ve uygulandığı tüm zincir boyunca kolektif bir yükümlülüktür.

Hükümetler, bağışçılar ve uygulayıcı kurumlar, aslında küresel bağlamda üst düzeyde yer alan azaltım sorumluluklarını daha alt düzeylere aktarmayı bırakmalıdır.

İyi niyetler ve yerel ortak faydalar, telafi çerçevelerinin yapısal etkisini değiştirmez: bunlar sorumluluğu ve riski fosil yakıt bağımlılığından uzaklaştırır.

Bu zincir boyunca faaliyet gösteren aktörler — savunucular ve bilgi üretimine katılan uzmanlar dâhil — bu sorumluluk aktarımını kabul etmekten ya da sorgulamadan bırakarak normalleşmesine katkıda bulunmaktan kaçınmalıdır.

İklim yönetimi, azaltım yükümlülükleri ile iklim risklerinin bunları reddetme gücü giderek azalan aktörlere aktarılmasını açıkça engellemeli ve emisyon azaltımı sorumluluğunun, fosil yakıt

kullanımından en fazla yarar sağlayan ve en fazla emisyon üreten aktörlerde kalmasını güvence altına almalıdır.

Temel kaynaklar

FAO 2021. *Pastoralism: Making Variability Work*, Animal Production and Health Paper No. 185, Food and Agriculture Organization of the United Nations, Rome.

IPCC 2021. *Climate Change 2021: The Physical Science Basis*. Contribution of Working Group I to the Sixth Assessment Report of the Intergovernmental Panel on Climate Change. Cambridge University Press, Cambridge, United Kingdom and New York, NY, USA.

Lohmann L. 2006. *Carbon Trading. A critical conversation on climate change, privatisation and power*. Development Dialogue 48.

Saifuddin M., Abramoff R.Z., Foster E.J., and McClelland S.C. 2024. Soil carbon offset markets are not a just climate solution. *Frontiers in Ecology and the Environment* 22(7): e2781.

Sayre N.F. 2017. *The Politics of Scale: A History of Rangeland Science*, University of Chicago Press, Chicago.

Teşekkür: Bu politika notu, Uluslararası Meralar ve Pastoralistler Yılı kapsamında, IYRP Küresel İttifakı Pastoralizm ve Karbon Piyasaları Çalışma Grubu tarafından hazırlanmıştır. Saverio Krätli, Blamah Jalloh, Wenjun Li, Pierre Hiernaux, Habibou Assouma, Michelle Venter, Linda Pappagallo, Hassan Roba, Ariell Ahearn, Hussein Tadicha, Véronique Ancey, Malih Ole Kaunga, Lilli Scheiterle, Jane Meriwas, Francesca Di Matteo, Liban Golicha, Sergio Magnani, Jacob Lekaitogo ve Karl Wagner tarafından yazılmıştır. Çeviri: Engin Yılmaz, Yolda Girişimi.

Önerilen atıf: IYRP Küresel İttifakı Pastoralizm ve Karbon Piyasaları Çalışma Grubu. 2026. *Telafi Mantiğının Ötesine Geçmek*.